

De dood van Koning WILLEM FREDERIK werd binnen weinige weken (het laatst van de maand Januarij dezès jaars) gevolgd door die van een Staatsdienaar, over wien, op gelijke wijze als het dezen zijnen doorluchtigen Gebieder moest te beurt vallen, de oordeelvellingen in den laatsten tijd zijns levens nog al uitéén gelooopen hebben. Aan den Graaf VAN DEN BOSCH zal intusfchen wel niemand het zij bij zijn leven of na zijnen dood in ernst éen buitengemeen vernuft en groote bekwaamheden betwist hebben, of wel den lof van gewichtige dienften, inzonderheid met betrekking tot de Nederlandsche Bezittingen in Oost-Indië, aan zijn Vaderland bewezen te hebben. Zijn leven en loopbaan zijn in de groote trekken te zeer bekend, en de bijzonderheden daarentegen van veel te grooten omvang, om in deze Zitting, waarbij eigenlijk alleen meer in het algemeen van de geleedene verliezen der Klasfen kennis genomen wordt, zelfs bij wege van overzicht te beschrijven. Geboren te Herwijnen in Gelderland a°. 1780, bereikte hij eenen ouderdom van vier en zestig jaren, in vele en velerlei openbare werkzaamheden en betrekkingen doorgebracht, die hem evenwel nooit belet hebben, bij de studie voor zijne eigene vakken, ook die van de Wijsbegeerte en andere verwante Wetenschappen aan te houden. In 1818 tot Correspondent, in 1838 tot Lid van het Instituut verkozen, behoorde hij bij die Afdeeling der Eerste Klasfe, welker zorg zich bepaaldelijk, onder andere vakken, over *Landhuishoudkunde* uitftrekt. Aldaar zoowel als op velerlei wijze elders mag men te gemoet zien, dat hij ter gelegener tijd naar waarde in zijne betrekking tot de wetenschappelijke wereld zal gefchetst worden.

Nog ondervond diezelfde Klasfe een belangrijk verlies in het vak van Genees- en Heelkunde, door het afsterven van den Gendfchen Hoogleeraar J. F. KLUYSKENS, op den 24sten October 1843, in twee-en-zeventigjarigen ouderdom, een overlijden, drie maanden later (13 Januarij dezès jaars) gevolgd door dat van Dr. C. G. ONTJID in acht-en-zestigjarigen leeftijd; de eerstgenoemde dezèr Geleerden, Lid des Instituuts sedert 1816, de tweede eerst (a°. 1809) tot Correspondent benoemd, later (a°. 1832) tot

Lid verkozen. Van ONTIJD, die zich vroeg eenen hem federt altijd bijgeblevenen naam maakte door zijne Academifche Verhandeling: *de morte et variâ moriendi ratione*, zullen bevoegde vrienden en ambtgenooten wel niet in gebreke blijven de fludie, praktijk, en werkzaamheden eerst als Lid en Secretaris, later als President der te 's Gravenhage zitting houdende Geneeskundige Commiffie aan het geleerd en belangftellend Algemeen in bijzonderheden te doen kennen. Van KLUYSKENS beftaat alreeds eene belangrijke *Notice Nécrologique* door JOSEPH GUISLAIN (a°. 1843), die hem fchetst als een der merkwaardigfte meesters in zijn vak, waarop Vlaanderen roem mag dragen, en te gelijk als een door oorfpronklijkheid van karakter evenzeer als van vernuft allezins belangrijken man.

Ik had mij geveleid tot voor nog geene acht dagen, Mijne Heeren! van de Derde onzer Klasfen te mogen berichten, dat zij van grievende verliezen gedurende dit jongfte Inftituutsjaar verfchoond had mogen blijven. Sedert vernam de geleerde wereld met deelneming in den rouw der zijnen het afsterven van den Heer HENDRIK ENGELINUS WEJERS, Hoogleeraar federt het jaar 1833 in de Oosterfche Letterkunde aan de Leydfche Hoogefchool, Lid van het Inftituut federt 1836, op den 1sten April jongfteden in den bloeienden ouderdom van nog geen veertig jaren afgeroepen. Hij was geboren ten jare 1805 te Winkel in Noord-Holland, alwaar zijn vader Predikant was, maakte zich al vroeg eenen naam door zijne vorderingen in de Oosterfche talen onder den beroemden Hoogleeraar HAMAKER, en werd al zeer fpoedig onder het getal van Nederlands voornaamfte Orientaliften ook door de buitenlandfche Geleerden geplaatst. Het vak, waarin hij voornamelijk geroemd wordt, was de Arabifche taal, letterkunde en hoogere kritiek. Niet alleen zijne uitgegevene Werken in dit vak, die wegens uitlegkundig tact en fcherpzinnig oordeel bijzonderen lof behaalden, maar ook zeer bijzonder de wijze waarop hij doceerde, hebben hem onder discipelen en deskundigen een grooten naam gemaakt.

Van de taak om de uitgebreide en in vele betrekkingen werkzame loopbaan

MIJNE HEEREN, ZEER GEACHTE MEDELEDEN EN GIJ ALLEN, DIE DOOR
UWE TEGENWOORDIGHEID TOT HET PLEGTIGE DEZER OPENBARE VER-
GADERING BIDRAAGT, ZEER GEACHTE TOEHOORDERS!

Wederom is de taak mij opgedragen om als Voorzitter de Openbare Vergadering te leiden, waarin aan het wetenschaplievend Publiek van de lotgevallen en werkzaamheden van de Eerste Klasse dezer Koninklijke Stichting mededeeling behoort te geschieden. Verleent mij daartoe uw welwillend en gunstig gehoor.

De lotgevallen der Klasse bepaalden zich dikwijls tot de verliezen, die Zij door het overlijden van eenigen harer Leden had geleden en tot de aanvulling, onder de goedkeuring van Z. M. den geëerbiedigden Koning, der opengevallen plaatsen. Ook thans zal de vermelding dezer bijzonderheden het grootste gedeelte mijner korte rede uitmaken. Schoon ten gevolge der veranderde tijdsbepaling van de Openbare Vergadering het tijdvak, waarover gehandeld wordt, minder dan twee volle jaren bedraagt, zijn echter de verliezen der Klasse niet minder talrijk en gewichtig dan bij vorige gelegenheden. Aan zes Leden, die den tol der natuur betaalden, moeten wij een woord van dankbare herinnering toewijden.

Op den 13^{den} Januarij 1844 overleed de Heer C. G. ONTYD, praktiseerend Geneesheer te 's Hage, President der aldaar gevestigde Provinciale Geneeskundige Kommissie, Ridder der Orde van den Nederlandschen Leeuw, sedert 1809 als Korrespondent en sedert 1832 als Lid aan de Eerste Klasse verbonden. Hij was tijdens de eerste benoeming, bij de geleerde wereld reeds gunstig bekend door zijne beide Academische Dissertatiën, waarvan hij de eerste, *over de oorzaak der opstopping door middel der waternaten*, onder BRUGMANS verdedigde en waarvan de laatste, *over den Dood en de onderscheidene wijze van sterven*, in het licht kwam, bij gelegenheid zijner promotie tot Doctor in de Geneeskunde, welke, volgens besluit der medische faculteit van de Leydsche Hoogeschool, *more majorum* had kunnen plaats hebben, doch slechts eene gewone openlijke promotie geweest is. Deze laatste is in het Hoogduitsch overgezet en door henzelfen met eenige uit-

breiding in het Engelsch vertaald. Ook had hij reeds van zijne voortdurende werkzaamheid blijken gegeven, door onderscheidene bijdragen in het *Geneeskundig Magazijn*, waarvan hij te zamen met de Heeren STIRRIAAN LUISCIUS en MACQUELYN gedurende veertien jaren Redacteur was. Bij zijne benoeming tot Lid had zijne verdediging der Koepokinenting de openbare aandacht op hem gevestigd.

Hij heeft als Lid der Klasse zich zeer werkzaam betoond. *Eene proeve over den tegenwoordigen staat der Geneeskunst* werd opgenomen onder de Verhandelingen der Klasse. Verder is door de Klasse afzonderlijk uitgegeven zijne Verhandeling *over het verschil tusschen de algemeene Grondkrachten der Natuur en de Levenskracht*. Bovendien droeg hij aan de Klasse verscheidene andere opstellen voor, onder welke zijne Verhandeling *over den Zelfmoord*, later te 's Gravenhage in het licht is verschenen. Onderscheidene malen diende hij over onderwerpen tot de door hem beoefende vakken van wetenschap behoorende, der Klasse van raad en voorlichting. Zijne uitgebreide geleerdheid en onvermoeide ijver zijn algemeen erkend.

Hij werd op 68-jarigen leeftijd in volle werkzaamheid en vervuld met plannen van nieuwen letterarbeid, door eene zeer korte ziekte weggenomen, nadat hij door zijne voor korten tijd uitgegevene *Proeve eener Geneeskundige Staatsregeling* getoond had, hoezeer hij op deze gevorderde levensjaren deel nam aan de gebeurtenissen van den tijd.

In het begin des vorigen jaars betaalde de Luitenant-Generaal Graaf VAN DEN BOSCH, laatstelijk lid van de Tweede Kamer der Staten-Generaal, vroeger Gouverneur-Generaal der Oost-Indische Bezittingen en Minister van Koloniën den tol der natuur. Toen de Klasse in 1838 hem tot haar Medelid in de Afdeeling van de Landbouw en Landhuishoudkunde benoemde, bragt zij een eereblijk aan den hooggeschatten Staatsdienaar, die op Java de cultuur der gewassen tot eene zoo ongekende mate van ontwikkeling had gebragt, dat de opbrengst derzelve thans eenen voornamen steun van het Staatsgebouw uitmaakt. Ook ontbraken hem geene letterkundige verdiensten. Zijn in twee Deelen, in 1818